Protecting Student's Human Rights Against Being Punished by School

Orawan Danwarawijit
Department of Law, Faculty of Humanities and Social Sciences
Thepsatri Rajabhat University
Corresponding Author: kitthawan@hotmail.com

Received: March 18, 2023 **Revised:** May 25, 2023 **Accepted:** June 9, 2023

Abstract

This research aims to: 1. study the fundamental human rights of a student who is defined by law as a youth; 2. study the forms of punishment undertaken by the schools, and 3. find a suitable punishment policy that shall not violate the students' human rights. The purposive sampling technique was applied to students from 12 secondary schools in Lop Buri Province. The samples include three teachers from each school and six grade 1-6 students from each school, totaling 108. The tools used for data collection were tests, questionnaires, and interviews.

The results revealed that: 1. according to fundamental human rights, a student who is under 18 years old and defined by law as a youth is eligible to survive and deemed to have the rights of being under a guardian's care and protection. They owned the right to have adequate support for their development and the right to participate in any activities that the Convention on the Rights of the Child legislates. Teachers needed to have a good understanding of human rights principles and a willingness to protect the rights of fellow students; 2. schools had no particular form of punishment. Some of those are physical punishments, such as spanking, commanding students to run, or other forms of punishment, such as revising the assignment, doing additional practices, or limiting their use of facilities. They were varied because of the differences in causal factors and the agreed-upon punishment terms; 3. a suitable punishment policy that would not violate the students' human rights should be made with the agreement or consensus of teachers and students on both the conditions and methods of punishment. This enhancement would help the students improve their behaviors to be more acceptable. It would also eliminate the tendency for conflicts and maintain relations between teachers and students.

Keywords: Protection, Human Rights, Students, Punishments

การปกป้องสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายของนักเรียนต่อการถูกลงโทษจากโรงเรียน

อรวรรณ ด่านวราวิจิตร
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
Corresponding Author: kitthawan@hotmail.com

ได้รับบทความ: 18 มีนาคม 2566 **ปรับปรุงแก้ไข:** 25 พฤษภาคม 2566 **ตอบรับตีพิมพ์:** 9 มิถุนายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1.เพื่อศึกษาสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายของนักเรียน ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนตามกฎหมาย 2.เพื่อศึกษารูปแบบการลงโทษของโรงเรียนต่อนักเรียน 3.เพื่อศึกษาหาแนวทางหรือมาตรการลงโทษที่เหมาะสมจากโรงเรียนต่อนักเรียน ซึ่งไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ โรงเรียนมัธยมประจำอำเภอในจังหวัดลพบุรี จำนวน 12 โรงเรียน โดยเป็นครูหรืออาจารย์โรงเรียนละ 3 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนละ 6 คน รวมจำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า 1.สิทธิมนุษยชนตามกฎหมายของนักเรียน ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนตามกฎหมายในโรงเรียน นักเรียนซึ่งเป็นบุคคลที่ยังมีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ มีสิทธิที่จะมีชีวิตรอด สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง สิทธิในการพัฒนาและสิทธิในการมีส่วนร่วมตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก โดยครูในโรงเรียนมีความเข้าใจในหลักการเรื่องสิทธิมนุษยชนและพร้อมที่จะให้ความคุ้มครองสิทธิดังกล่าวของนักเรียน 2. รูปแบบการลงโทษของโรงเรียนต่อนักเรียนนั้นไม่ปรากฏรูปแบบแน่นอน มีทั้งการลงโทษทางกาย เช่น การตี การสั่งให้วิ่ง หรือการลงโทษในแบบอื่น เช่น การสั่งให้แก้งานในกำหนดเวลา การทำแบบฝึกเพิ่ม หรือจำกัดความสะดวกในบางกรณีเนื่องมาจากสาเหตุปัจจัยรวมถึงข้อตกลงในการลงโทษที่มีความแตกต่างกัน 3.แนวทางหรือมาตรการลงโทษที่เหมาะสมจากโรงเรียนต่อนักเรียน ซึ่งไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้นควรได้รับการยอมรับจากครูและนักเรียนผ่านข้อตกลงรับรู้รวมกันทั้งเงื่อนไขและวิธีการลงโทษ อันจะส่งผลทำให้ การลงโทษสามารถส่งผลทำให้นักเรียนแก้ไขปรับปรุงตนให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยไม่มีข้อขัดแย้งในความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

คำสำคัญ: การปกป้อง, สิทธิมนุษยชน, นักเรียน, การลงโทษ

บทนำ

ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง อันส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการระบบการจัดการศึกษา การบริหารการศึกษาในโรงเรียน สภาพสังคม เศรษฐกิจ การหลั่งไหลของกระแสสิทธิมนุษยชนที่มีการเผยแพร่และเรียกร้องกันอย่างแพร่หลาย โดยมิได้ระมัดระวังในเรื่องขอบเขตของการใช้สิทธิของตนเองจนอาจกระทบต่อสิทธิของผู้อื่น การเรียนรู้ การยอมรับ การรับรองและความเคารพซึ่งสิทธิมนุษยชนระหว่างกัน อันจะมีผลโดยตรงต่อการควบคุมความประพฤติการปฏิบัติตนของสมาชิกในสังคมที่ไม่พึงประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมโรงเรียน จากลำดับความเป็นอยู่โดยทั่วไป โรงเรียน ครู/อาจารย์ นักเรียน อำนาจและการใช้อำนาจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการยอมรับหลักการเรื่องสิทธิมนุษยชน ความไม่เข้าใจไม่รับรู้รวมถึงความละเลยถึงการมีอยู่ของสิทธิมนุษยชนของนักเรียนในฐานะที่เป็นเด็กและเยาวชน อาจทำให้เกิดการกระทำการรุนแรงในระบบการศึกษาของโรงเรียนโดยมิได้คำนึงถึงสิทธิอันมีอยู่เป็นพื้นฐานของนักเรียนในการกระทำผิดในบางกรณี

จากเหตุการณ์ที่เป็นข่าวให้เห็นอยู่บ่อยครั้งถึงความรุนแรงในโรงเรียน ซึ่งมาจากการกระทำของครู/อาจารย์ในโรงเรียนต่อนักเรียนโดยมิได้คำนึงถึงหลักการเรื่องสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของนักเรียนต่อการลงโทษโดยใช้ความรุนแรง เช่น การใช้ไม้หรือวัตถุอื่นที่มีขนาดใหญ่ตีก้น การขว้างด้วยแปรงลบกระดาน การตบหน้า รวมไปถึงการประณามหรือประจานเรื่องรูปลักษณ์ ตั้งฉายา หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่นๆ โดยมิได้รับรู้หรือระมัดระวังในเรื่องการกระทบสิทธิของนักเรียนอันส่งผลให้เกิดความรุนแรงตามมาไม่ว่าจะต่อร่างกายหรือจิตใจของนักเรียน อันก่อให้เกิดการดำเนินคดีทางกฎหมายอย่างมากมาย ซึ่งการลงโทษนักเรียนมีจุดประสงค์หลักเพื่อให้นักเรียนที่ถูกครูลงโทษต้องหลาบจำและไม่ทำพฤติกรรมเช่นนั้นอีก โดยต้องให้การมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องดีงามตามที่สังคมกำหนด (ถวิล อรัญเวศ, 2561, ย่อหน้า 1) ผู้กระทำอาจลงมือกระทำโดยมิได้คำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน (Human Right) ซึ่งสิทธิมนุษยชน หมายถึง สิทธิที่มนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรอง ทั้งความคิดและการกระทำที่ไม่มีการล่วงละเมิดได้ (สุรชัย ศรีสารคาม, 2557, ย่อหน้า 1) โดยหลักหลักการดังกล่าวได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ที่จะได้รับความยุติธรรมจากรัฐและกำหนดให้รัฐบาล ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐดำเนินการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของประชาชนทุกคน ทั้งในความเป็นมนุษย์ของครูและนักเรียน สนธิสัญญาระหว่างประเทศยังให้การรับรองและคุ้มครองในเรื่องศักดิ์ศรีความเนื่องจากมนุษย์ทุกคนเกิดมาแล้วย่อมมีสิทธิในตัวเองมีเกียรติภูมิที่เกิดมาเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน

หากแต่การจะรับรองและคุ้มครองเช่นว่านั้นย่อมมาจากความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิระหว่างกันในสังคม การยอมรับความหลากหลายความแตกต่าง มีจิตใจเอื้อเฟื้อเกื้อกูลกัน แต่ในบางกรณีภายใต้ความรักและความหวังดีของโรงเรียน ครู/อาจารย์ต่อนักเรียน อาจแสดงออกโดยการลงโทษ ซึ่งส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในบางเรื่อง เช่น การละเมิดสิทธิเด็ก การเหยียดเพศ การใช้วาจาไม่เหมาะสมหรือใช้ความรุนแรงในการลงโทษ เป็นต้น โดยเฉพาะในปัจจุบันสังคมไทยได้รับรู้ถึงการใช้ความรุนแรงกับเด็กในโรงเรียนจนเป็นข่าวอย่างต่อเนื่อง

ด้วยเหตุนี้จึงได้มีผู้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าครูลงโทษเด็กนักเรียนด้วยความรุนแรง ไม่เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียน ครู/อาจารย์ส่วนใหญ่อาจยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนจึงทำให้ใช้วิธีการลงโทษที่ไม่เหมาะสมต่อการกระทำผิดของนักเรียน ทำให้เกิดการใช้ความรุนแรงกับเด็กนักเรียนหลายรูปแบบ กรณีครูโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งทำร้ายเด็กอนุบาล ซึ่งการทำร้ายหรือใช้ความรุนแรงต่อเด็กเป็นการละเมิดต่อสิทธิในเนื้อตัวร่างกายของเด็กอย่างชัดแจ้ง ขัดกับหลักการคุ้มครองเด็กและเยาวชนมิให้ถูกใช้ความรุนแรงหรือการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 71 วรรคสาม และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) ข้อ 37 (ก) ที่ระบุว่า “รัฐภาคีประกันว่าจะไม่มีเด็กคนใดได้รับการทรมานหรือถูกปฏิบัติ หรือลงโทษที่โหดร้าย...” ทั้งยังขัดต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 26 (1) ที่ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก ซึ่งเป็นความผิดทางอาญา (ประชาไท, 2563, ย่อหน้า 1)

ดังนั้น จึงควรที่จะเสริมสร้างความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะสิทธิเด็กและขอบเขตของการลงโทษที่เหมาะสมโดยไม่ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักการสากลของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและไม่ขัดต่อระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 และเพื่อให้โรงเรียน ครู/อาจารย์ รับรู้ เข้าใจและตระหนักในเรื่องหลักสิทธิมนุษยชนของนักเรียน ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชน ต่อการใช้ความรุนแรงในการลงโทษเมื่อกระทำความผิด การใช้การลงโทษต่อนักเรียนในขอบเขตที่กำหนดหรือในการใช้การลงโทษที่เหมาะสมคือ หลักของการปกป้องสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายของนักเรียน ต่อการถูกลงโทษจากโรงเรียน เพื่อเป็นการสร้างความยั่งยืนในระบบการศึกษาการให้ความรู้ในเรื่องสิทธิมนุษยชนของเด็กกับการลงโทษที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายของนักเรียนซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนตามกฎหมาย
2. เพื่อศึกษารูปแบบการลงโทษของโรงเรียนต่อนักเรียน
3. เพื่อศึกษาหาแนวทางหรือมาตรการลงโทษที่เหมาะสมจากโรงเรียนต่อนักเรียนซึ่งไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การถูกลงโทษ หมายถึง การกระทำการลงโทษจากโรงเรียนผู้โดยผู้บริหารและ/หรือครู ไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่กระทบต่อร่างกายและ/หรือจิตใจของนักเรียน

การรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่ 09/2564 รหัสโครงการวิจัย TRU-IRB09/2564 โครงการวิจัยเรื่อง การปกป้องสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานตามกฎหมายของนักเรียนต่อการถูกลงโทษจากโรงเรียน หัวหน้าโครงการวิจัย อาจารย์อรวรรณ ด่านวราวิจิตร หน่วยงานที่สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าโครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดภยันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชนประการหนึ่งว่ามนุษย์มีสิทธิติดต่อมาแต่เกิด มีศักดิ์ศรี มีความเสมอภาค ปรากฏตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 1. มนุษย์ทั้งปวงเกิดมามีอิสระและเสมอภาคกันในศักดิ์ศรีและสิทธิ ต่างในตนมีเหตุผลและมโนธรรม และควรปฏิบัติต่อกันด้วยจิตวิญญาณแห่งภราดรภาพ ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 4 ให้การยอมรับในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเท่าเทียมกันของบุคคลทุกคน ไม่ว่าจะมีอายุ พื้นฐานทางเศรษฐกิจ ความรู้ลัทธิศาสนาใดก็ตาม

สิทธิด้านการศึกษาก็เป็นสิทธิที่ได้รับการบัญญัติไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนตามข้อ 26(1) และตาม ข้อ 26(2) ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนซึ่งบัญญัติว่า “การศึกษาจะต้องมุ่งเน้นไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์อย่างเต็มที่และเสริมสร้างการเคารพต่อสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพขั้นพื้นฐาน การศึกษาจะต้องส่งเสริมความเข้าใจ ขันติธรรมและมิตรภาพระหว่างประชาชาติ กลุ่มเชื้อชาติ หรือศาสนาทั้งมวล และจะต้องส่งเสริมกิจกรรมของสหประชาชาติเพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ” พิจารณาได้ว่าเจตนารมณ์ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 26(1) และ ข้อ 26(2) คือ ต้องการให้มนุษย์ทุกคนได้รับการศึกษาในโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์อีกทั้งต้องส่งเสริมให้มนุษย์เคารพสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอีกด้วย ดังนั้น สถานศึกษาในประเทศไทยจะต้องส่งเสริมและเคารพสิทธิขั้นพื้นฐานของนักเรียนทุกคน (พชรพร พงษ์อาภา, 2561, หน้า 47) ซึ่งผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งโรงเรียน ครูอาจารย์ย่อมมีหน้าที่ในการสนับสนุนให้ความรู้และเผยแพร่ความรู้ในเรื่องดังกล่าว

ปัจจุบันการศึกษาในโรงเรียนนั้น การอบรมสั่งสอนระหว่างครูกับนักเรียนนอกจากจะเป็นการให้ความรู้ในเชิงวิชาการ ชีวิตความเป็นอยู่ และการพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน กระบวนการเรียนการสอนอาจเกิดความกระทบกระทั่งกัน โดยครูซึ่งมีฐานะเป็นผู้สอนอยู่ในลำดับที่เหนือกว่านักเรียนนั้น อาจใช้วิธีการสอนที่เป็นการลงโทษแก่นักเรียนในด้านร่างกายหรือจิตใจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมเลี้ยงดู

แม้สังคมไทยจะยอมรับวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่อาจมีความรุนแรงในการลงโทษ ดังเช่นสุภาษิต “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการอบรมเลี้ยงดู เพื่อสร้างลักษณะนิสัยให้เหมาะสมในการอยู่ร่วมกันในสังคมของเด็กและเยาวชน แต่การอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวย่อมอยู่ภายใต้หลักการลงโทษที่เหมาะสม ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 ในข้อ 4 ได้กำหนดนิยามความหมายของคำว่า “การลงโทษ” ไว้ว่า การลงโทษ หมายความว่า การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิดโดยมีความมุ่งหมายเพื่อการอบรมสั่งสอนและเพื่อให้การลงโทษนักเรียนเป็นไปโดยเหมาะสมต้องมีการพิจารณาทฤษฎีการลงโทษที่เหมาะสมในการนำมาปรับใช้กับนักเรียนแต่ละบุคคล โดยอาจเป็นการลงโทษนักเรียนทางด้านร่างกาย (Corporal Punishment) (ยุวดี งามวิทย์โรจน์, 2552, หน้า 8-10) เช่น การตี การหยิก การใช้แปลงลบกระดานเคาะบางส่วนของร่างกายหรือการลงโทษ

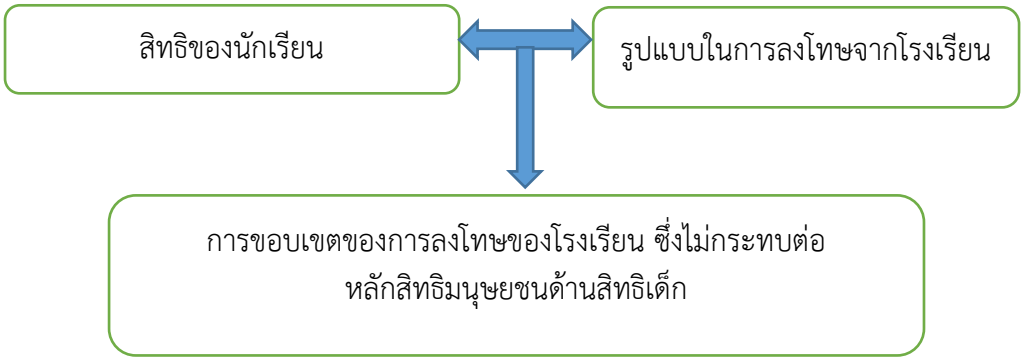
นักเรียนทางด้านจิตใจ (Psychological Punishment) เช่น การดุ การใช้วาจาไม่สุภาพ หรือใช้กิริยาที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมาจากครอบครัวที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ย่อมส่งผลต่อลักษณะพฤติกรรมของเด็ก (สมพร สุทัศนีย์, 2547, หน้า 51-52)

การลงโทษทางด้านจิตใจยิ่งส่งผลกระทบที่รุนแรงมากกว่าร่างกาย เพราะการลงโทษทางด้านจิตใจทำให้เกิดบาดแผลทางจิตใจที่รุนแรง แนวคิดนี้ถูกสนับสนุนโดย Hyman นักจิตวิทยาที่เสนอว่าการทำร้ายจิตใจเป็นการทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ไม่ปลอดภัย เป็นการทำลายความรัก ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและการนับถือตนเองซึ่งบาดแผลทางจิตใจนี้อาจจะปรากฏอยู่ตลอดไปจึงถึงวัยผู้ใหญ่ได้ จากงานวิจัยพบว่า ผลกระทบของความก้าวร้าวทางวาจาและการทำร้ายร่างกายคือ เด็กที่ได้รับความก้าวร้าวทางวาจาจากผู้ใหญ่จะมีพฤติกรรมก้าวร้างสูงมีปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ต่อผู้อื่น มากกว่าเด็กที่ถูกทำร้ายทางด้านร่างกายจากผู้ใหญ่ (ยุวดี งามวิทย์โรจน์, 2552, หน้า 11-13) อีกทั้งการลงโทษเป็นการระงับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเพียงแค่ชั่วคราว เมื่อหยุดการทำโทษ พฤติกรรมที่เป็นปัญหาจะกลับมาอีกและทำให้ผู้ถูกลงโทษโกรธและมุ่งร้ายต่อผู้ลงโทษและทำให้ไม่ชอบกิจกรรมที่ทำให้เกิดการลงโทษตามไปด้วย ที่กล่าวมานี้ทำให้เห็นถึงผลกระทบของการลงโทษที่มีการศึกษามาแล้วในทางจิตวิทยาแต่สนับสนุนวิธีการปรับพฤติกรรมโดยให้แรงเสริมต่างๆ (นรินทร์ อิ่มเพิ่มพูล, 2523, หน้า 11-12)

แม้การลงโทษจะสามารถกระทำได้เพื่อการอบรมสั่งสอนภายใต้หลักกฎหมาย หากแต่ผลการลงโทษที่เกิดขึ้นทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ ย่อมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและแนวความคิดของนักเรียนต่อไปอนาคต ดังนั้น การใช้กระบวนการ วิธีการ ระยะเวลาการลงโทษที่เหมาะสม ทั้งผ่านข้อตกลงความเข้าใจระหว่างครูกับนักเรียนในการลงโทษ จึงน่าจะเป็นแนวทางที่ทำให้การลงโทษนั้นสามารถนำมาปรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องนี้ดังต่อไปนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตของโครงการวิจัย

ศึกษาเฉพาะบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนของนักเรียนตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 (แก้ไขเพิ่มเติม) โดยใช้แบบทดสอบ แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์นักเรียนและคุณครูในโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ จำนวน 11 อำเภอของจังหวัดลพบุรี ได้แก่ 1. อำเภอเมืองลพบุรี 2. อำเภอท่าวุ้ง 3. อำเภอบ้านหมี่ 4. อำเภอโคกสำโรง 5. อำเภอพัฒนานิคม 6. อำเภอหนองม่วง 7. อำเภอสระโบสถ์ 8. อำเภอโคกเจริญ 9. อำเภอท่าหลวง 10. อำเภอชัยบาดาล 11. อำเภอลำสนธิ และ 12. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งขั้นตอนในการดำเนินผู้วิจัยเพื่อให้วัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรในการวิจัย

1.1 ประชากร ที่ศึกษามาจากการเลือกอย่างจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือ ครูและ/หรืออาจารย์ จำนวน 3 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 จำนวน 6 คน จากโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ จำนวน 11 อำเภอในจังหวัดลพบุรี และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จำนวนทั้งสิ้น 108 คน

1.2 รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ในเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการณ์ (Kemmis, &McTaggart, 1982 อ้างถึงใน ยาใจ พงษ์บริบูรณ์, 2537, หน้า 12) 4 ขั้น คือ ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นปฏิบัติการณ์ (Act) ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflect)

2. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สร้างขึ้นจากการประมวลแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

2.2 แบบทดสอบ (Quiz)

2.2 แบบสอบถาม (Questionnaires)

2.3 แบบสัมภาษณ์ (Interview form

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3.1 แบบทดสอบ (Quiz) สำหรับครูและสำหรับนักเรียน เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน รูปแบบการลงโทษวัตถุประสงค์ของการลงโทษและมาตรทางการลงโทษที่เหมาะสม เป็นปรนัย 10 ข้อ 4 ตัวเลือก

3.2 แบบสอบถาม (Questionnaires) สำหรับครูและสำหรับนักเรียน คำถามด้านสิทธิมนุษยชน รูปแบบการลงโทษและวัตถุประสงค์ของการลงโทษ มาตรการที่เหมาะสมในการลงโทษ ตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ เรียงจากน้อยไปหากมาก คือ เห็นด้วยน้อยที่สุด (1) เห็นด้วยน้อย (2) เห็นด้วยปานกลาง (3) เห็นด้วยมาก (4) เห็นด้วยมาก (5) เห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 10 ข้อ

3.3 แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) ใช้แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่มีการกำหนด คำถามในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด (Open-end

Question) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้เสนอความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ โดยไม่มีการชี้นำคำตอบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมากที่สุด

4. ขั้นตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 แบบทดสอบ สำหรับครูและสำหรับนักเรียน

4.1.1 สร้างแบบทดสอบ แบบปรนัย 10 ข้อ 4 ตัวเลือก

4.1.2 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้พิจารณาความสอดคล้องของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และได้รับข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ

4.1.3 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ที่ปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cranach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ จำนวน 10 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

4.1.4 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบและทดลองใช้ที่สมบูรณ์แบบแล้วไปจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.2 แบบสอบถาม (Questionnaires) สำหรับครูและสำหรับนักเรียน ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

4.2.1 ศึกษาตำราเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสิทธิมนุษยชน รูปแบบการลงโทษ

4.2.2 ร่างแบบสอบถามแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอคำแนะนำและดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

4.2.3 การทดสอบความเที่ยงตรง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแบบสอบถามให้ผู้ทรงวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ด้านเนื้อหา ด้านภาษา และด้านการวัดผลประเมินผลโดยการหาค่าความสอดคล้อง IOC ได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67-1.00

4.2.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ที่ปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cranach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ จำนวน 10 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.920

4.2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและทดลองใช้ที่สมบูรณ์แบบแล้วไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.3 แบบสัมภาษณ์ (Interview Form)

ผู้วิจัยศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบเนื้อหาของแบบสอบสัมภาษณ์และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

4.3.1 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามแนวทางที่ได้ศึกษาค้นคว้าให้ครอบคลุมความคิดเห็นในด้านต่างๆ ที่ต้องการศึกษา

4.3.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและหาความเหมาะสมกับถ้อยคำ

4.3.3 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.3.4 นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับครูและนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

4.3.5 ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือแบบสัมภาษณ์

5. การเก็บรวมรวมข้อมูล โดยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปใช้เก็บจากประชากร

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

5.1 จัดทำหนังสือขอประสานในการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลในโรงเรียนแต่ละโรงเรียน

5.2 ติดต่อประสานงานบุคคลกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้ เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ทำแบบทดสอบ แบบสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึก

5.3 สำรวจพื้นที่ นัดหมาย วัน เวลา สถานที่และการอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

5.4 นำผลการทำแบบทดสอบ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้รับมาสรุปให้ครบถ้วน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งได้รวบรวมจากแบบทดสอบความรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

1. ด้านความรู้ความเข้าใจขั้นพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชนตามกฎหมาย

1.1 ความรู้ความเข้าใจขั้นพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายของครู

ก. ผลจากแบบทดสอบ: ผลจากผู้ตอบแบบทดสอบร้อยละ 85 ได้คะแนนจากแบบทดสอบเกินร้อยละ 80 ทำให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบทดสอบมีความเข้าใจในสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายของเด็กและเยาวชนเป็นอย่างดีมาก

ข. ผลจากแบบสอบถาม

<u>- ถามเรื่องสิทธิมนุษยชน</u>

1. ครูส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากที่สุด ว่าในการเรียนการสอนจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนสำหรับนักเรียน จำนวนร้อยละ 80

2. การกำหนดการลงโทษไม่จำต้องได้รับความยินยอมจากนักเรียน เห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวนร้อยละ 95

3. ครูควรอธิบายเหตุผลของการลงโทษให้นักเรียนฟังทุกครั้ง เห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 100

- เรื่องรูปแบบการลงโทษและวัตถุประสงค์ของการลงโทษ

1. การลงโทษต่อร่างกาย เช่น การตี ทำให้นักเรียนเกรงกลัวต่อการกระทำความผิดมากที่สุด ร้อยละ 90 เห็นด้วยน้อยที่สุด

2. การลงโทษต้องมีขอบเขตชัดเจน เห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 100

3. ครู-นักเรียน ควรร่วมมือกันกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสมในทุกกรณี เห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 85

4. เหตุผลของการลงโทษคือ ทำให้นักเรียนปรับปรุงตนเอง เห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 100

- เรื่องมาตรการที่เหมาะสมในการลงโทษ

1. การทำความเข้าใจระหว่างครู-นักเรียนมีความสำคัญกว่าสาเหตุการลงโทษ เห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 100

2. ความผิดของนักเรียนส่วนหนึ่งมากจากพฤติกรรมหรือคำสั่งของครู เห็นด้วยน้อย ร้อยละ 60

3. การหาข้อบกพร่องระหว่างการเรียนการสอนเป็นเรื่องสัมพันธ์กับการลงโทษนักเรียน เห็นด้วยปานกลาง ร้อยละ 65

ค. ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

- ด้านสิทธิมนุษยชน ครูส่วนใหญ่ทราบ เข้าใจ เห็นความสำคัญ สามารถให้ความหมายและยกตัวอย่างเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเห็นว่าการให้ความสำคัญกับหลักสิทธิมนุษยชนนั้นเป็นความสำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคม การเรียนรู้เรื่องดังกล่าว สามารถสร้างให้ทุกคนในสังคมรู้จักที่จะยอมรับซึ่งกันและกัน มีความเคารพเกื้อกูลกันอย่างยั่งยืน แต่ความเข้าใจด้านสิทธิมนุษยชนอาจขยายไปจนถึงความไม่เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน จนเกิดการกระทบกระทั้งในสังคม เนื่องจากบุคคลมักถือสิทธิของตนเองเป็นใหญ่ก่อให้เกิดการเรียกร้องอย่างไม่มีขอบเขต จนไม่รู้จักหน้าที่ของตนเอง การส่งเสริม หรือให้ความรู้ในเรื่องสิทธิมนุษยชนจึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นในสังคมปัจจุบัน

- ด้านรูปแบบการลงโทษและวัตถุประสงค์ของการลงโทษ การลงโทษเป็นการลงโทษโดยทั่วไปตามสาเหตุของการกระทำความผิด เช่น การตี(มือ) การทำความสะอาดอุปกรณ์การเรียน ห้องเรียนหรือพื้นที่ใกล้เคียง การคัดคำหรือคัดลายมือ การนั่งสมาธิ การท่องคำศัพท์ซ้ำ ๆ การหักคะแนนความประพฤติ หรือคะแนนการบ้าน โดยส่วนใหญ่มิใช่กระทำต่อร่างกาย หรือหากเป็นการกระทำต่อร่างกายก็มิใช่การกระทำที่รุนแรง

- ด้านมาตรการที่เหมาะสมในการลงโทษ การลงโทษ วิธีการ จำนวน หรือปริมาณครูเห็นว่าเหมาะสมกับการกระทำความผิดของนักเรียน และสามารถสร้างความตระหนักให้แก่นักเรียนผู้ถูกลงโทษและเพื่อนนักเรียนให้มีความระมัดระวังไม่กระทำความผิดซ้ำได้พอสมควร โดยครูส่วนใหญ่ไม่ประสงค์ที่จะลงโทษนักเรียนด้วยความรุนแรงทั้งกับเนื้อตัวร่างกายและจิตใจ เนื่องจากครูส่วนใหญ่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนเนื่องจากเป็นครูประจำชั้น เป็นครูผู้สอนต่อเนื่องมา และด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครู ในความรัก ความเป็นห่วงรวมถึงความหวังดี ทำให้ครูมีความเข้าใจสภาพอารมณ์ ช่วงวัย รวมทั้งพฤติกรรมการกระทำความผิดของเด็กนักเรียน แต่ครูบางส่วนอาจมีความจำเป็นที่จะต้องลงโทษเนื่องจากตั้งเป็นกฎของห้องเรียน หรือมีเจตนาที่จะฝึกฝนให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาท

หน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง ซึ่งครูโดยส่วนใหญ่ย่อมตระหนักถึงภาระหน้าที่ในความเป็นครู ใช้ความระมัดระวังในการลงโทษทั้งทางร่างกายและจิตใจของนักเรียน โดยระวังมิให้เป็นการลงโทษจากโทสะอารมณ์ของตนเองในการลงโทษนักเรียนประกอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษามีวุฒิภาวะความรับผิดชอบต่อตนเองมากพอสมควรที่จะเข้าใจ ยอมรับเหตุผล การลงโทษที่เกิดขึ้นจึงไม่ได้เกิดจากอารมณ์ความรุนแรงหรือความไม่เข้าใจกันระหว่างครูกับนักเรียน

1.2 ความรู้ความเข้าใจขั้นพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายของนักเรียน

ก. ผลจากแบบทดสอบ: ผลจากผู้ตอบแบบทดสอบร้อยละ 35 ได้คะแนนจากแบบทดสอบเกินร้อยละ 70 ผู้ตอบแบบทดสอบร้อยละ 20 ได้คะแนนเกินกว่าร้อยละ 50 และผู้ตอบแบบทดสอบร้อยละ 45 ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 ทำให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบทดสอบยังอาจไม่มีความเข้าใจในหลักสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายของเด็กและเยาวชนหรือมีความเข้าใจอย่างคลาดเคลื่อนในบางส่วน

ข. ผลจากแบบสอบถาม

<u>- เรื่องสิทธิมนุษยชน</u>

1. ในการเรียนการสอนจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนสำหรับนักเรียน นักเรียน จำนวนร้อยละ 80 เห็นด้วยมากที่สุด

2. การกำหนดการลงโทษไม่จำต้องได้รับความยินยอมจากนักเรียน นักเรียนเห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวนร้อยละ 95

3. ครูควรอธิบายเหตุผลของการลงโทษให้นักเรียนฟังทุกครั้ง นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 100

<u>- เรื่องรูปแบบการลงโทษและวัตถุประสงค์ของการลงโทษ</u>

1. การลงโทษต่อร่างกายเช่นการตี ทำให้นักเรียนเกรงกลัวต่อการกระทำความผิดมากที่สุด นักเรียน ร้อยละ 90 เห็นด้วยน้อยที่สุด

2. การลงโทษต้องมีขอบเขตชัดเจน เห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 90

3. ครู-นักเรียน ควรร่วมมือกันกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสมในทุกกรณี นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 70

4. เหตุผลของการลงโทษ คือ ทำให้นักเรียนปรับปรุงตนเอง นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 65

<u>- เรื่องมาตรการที่เหมาะสมในการลงโทษ</u>

1. การทำความเข้าใจระหว่างครู-นักเรียนมีความสำคัญกว่าสาเหตุการลงโทษ นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 60

2. ความผิดของนักเรียนส่วนหนึ่งมากจากพฤติกรรมหรือคำสั่งของครู นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 80

3. การหาข้อบกพร่องระหว่างการเรียนการสอนเป็นเรื่องสัมพันธ์กับการลงโทษ นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 60

ค. ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

- ด้านสิทธิมนุษยชน นักเรียนโดยส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจถึงความหมายของคำว่าสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริง ทั้งหลายคนยังไม่สามารถอธิบายหรือบอกความแตกต่างระหว่างคำว่าสิทธิกับ

หน้าที่ได้อย่างชัดเจน โดยในบางความหมายหรือความเข้าใจ นักเรียนยังมีอาจมีความลังเลระหว่างการมีสิทธิ การใช้สิทธิ การคุ้มครอง หรือการปกป้องสิทธิของตนเองกับของผู้อื่น การกำหนดหน้าที่ การได้โอกาสหรือสิทธิบางประการจากการทำหน้าที่

- ด้านรูปแบบการลงโทษและวัตถุประสงค์ของการลงโทษ นักเรียนคิดว่า การลงโทษมีรูปแบบไม่แน่นอน อาจเป็นการลงโทษทางด้านร่างกายหรือจิตใจ โดยส่วนใหญ่มิได้มีการตกลงเงื่อนไขวิธีการและระยะเวลาในการลงโทษไว้ก่อน

- ด้านมาตรการที่เหมาะสมในการลงโทษ การลงโทษไม่สอดคล้องกับความผิดและไม่เหมาะสม เนื่องจากเป็นการกำหนดโดยครูแต่ฝ่ายเดียว ทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นหรือคัดค้าน

2. รูปแบบการลงโทษของโรงเรียนต่อนักเรียนและวัตถุประสงค์ในการลงโทษ

2.1 ด้านร่างกาย – ด้านจิตใจ จากแบบทดสอบยังแสดงให้เห็นว่า ครูโดยส่วนใหญ่มีความเข้าใจในบริบทการลงโทษ รูปแบบการลงโทษและวัตถุประสงค์ของการลงโทษ โดยมีความเข้าใจว่าครูสามารถลงโทษนักเรียนได้หากมีกฎหมายให้อำนาจไว้ ซึ่งการลงโทษนั้นเป็นการลงโทษที่ถูกกำหนดเงื่อนไขหรือลักษณะของการลงโทษไว้อย่างจำกัด เช่น การตัดคะแนนความประพฤติ แต่ครูไม่สามารถริบหรือยึดโทรศัพท์ของนักเรียน หรือลงโทษให้นักเรียนวิ่งรอบสนามได้ เป็นต้น

2.2 วัตถุประสงค์ในการลงโทษ – ความสอดคล้องในการลงโทษระหว่างเหตุและผลของการลงโทษทั้งการลงโทษยังต้องมีความสัมพันธ์ระหว่าง เหตุของการถูกลงโทษกับผลของการถูกลงโทษ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน มิใช่เป็นไปในลักษณะของการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง หรือทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู อันเป็นทฤษฎีการลงโทษในทางอาญาซึ่งมีลักษณะของการแก้ไขความรุนแรงเสียทีเดียว

ในความรับผิดชอบของครูการลงโทษ มีจุดประสงค์หลักเพื่อให้หลาบจำ และไม่ทำพฤติกรรมเช่นนั้นอีก โดยต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องดีงามตามที่สังคมกำหนด (วิทยา โสภากุล, และคนอื่น ๆ, 2563, หน้า 1)

3. มาตรการที่เหมาะสมในการลงโทษ

3.1 ความเห็นของครู

ในด้านมาตรการที่เหมาะสมในการลงโทษ คุณครูมีความเห็นว่า นักเรียนมีสิทธิในการโต้แย้งคำสั่งลงโทษของครูได้ เพราะนักเรียนอาจมีเหตุผลอื่นที่แสดงต่อครู โดยอาจเป็นกรณีไม่ยอมรับผิดหรือเห็นว่าตนเองมิได้กระทำความผิด หากนักเรียนกระทำความผิดนั้น ทางออกที่ดีที่สุดสำหรับการแก้ไขปัญหาระหว่างครูกับนักเรียนคือการพูดคุย จะทำให้นักเรียนเข้าใจเหตุผลของการกระทำผิดและปรับปรุงตัว ซึ่งครูยังคงมีความเห็นว่า หากนักเรียนกระทำความผิด ไม่ควรลงโทษด้วยการตำหนิ หรือแจ้งผู้ปกครอง รวมทั้งผลของการลงโทษที่ไม่พึงประสงค์คือมีระยะห่างระหว่างความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียน หรือไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ ภายหลังการลงโทษ

3.2 ความเห็นของนักเรียน

นักเรียนบางส่วนเข้าใจว่าตนมีสิทธิในการโต้แย้งคำสั่งลงโทษของครูได้ แต่อาจให้เหตุผลของการโต้แย้งไม่ถูกต้อง หรือเข้าใจว่าตนมีสิทธิในการโต้แย้งคำสั่งลงโทษของครูได้ แต่เห็นว่าสิ่งที่ตนกระทำจนเกิดการลงโทษนั้นเป็นเพราะตนเองมิได้กระทำความผิด แต่ถึงอย่างไรก็ตามนักเรียนส่วนใหญ่เข้าใจถึงความบกพร่อง การถูกลงโทษ รวมทั้งเห็นว่าเมื่อนักเรียนกระทำความผิดแล้วครูควรใช้การพูดคุยแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียนให้มากที่สุด มากกว่าการลงโทษ ตำหนิ หรือแจ้งผู้ปกครองนักเรียน โดยส่วนใหญ่พร้อมที่จะปรับปรุงตนเองหากกระทำความผิดและมีการลงโทษอย่างมีเหตุผล

สรุปผลการวิจัย

1. ด้านความรู้ความเข้าใจขั้นพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชนตามกฎหมาย

ครูส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจด้านสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างดี และสามารถนำมาปรับใช้ในห้องเรียนได้จากความรู้ความสามารถและระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ ความตื่นตัวในเรื่องสิทธิมนุษยชนประกอบกับจิตวิญญาณในวิชาชีพ ความเมตตา ความผูกพันใกล้ชิดกับนักเรียนทำให้ครูมีความตระหนักถึงสิทธิของเด็กอย่างเป็นธรรมชาติ

2. รูปแบบการลงโทษของโรงเรียนต่อนักเรียน และวัตถุประสงค์ในการลงโทษ

รูปแบบการลงโทษของโรงเรียนต่อนักเรียน การลงโทษนักเรียนอาจไม่มีรูปแบบการลงโทษที่ชัดเจนซึ่ง อาจเป็นการตี การให้ทำงานเพิ่มเติม การใช้ถ้อยคำว่ากล่าว แต่โดยส่วนใหญ่เป็นการลงโทษที่ไม่มีความรุนแรงไม่มีผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษทั้งด้านความรับผิดชอบ ความประพฤติ

3. มาตรการที่เหมาะสมในการลงโทษ

มาตรการในการลงโทษ โดยทั่วไปครูมักใช้วิธีการหรือมาตรการในการลงโทษซึ่งคิดว่าสอดคล้องกับการกระทำความผิด เช่น กรณีการไม่มีความรับผิดชอบ ไม่ส่งการบ้านตามกำหนดเวลา ครูอาจให้ทำงานให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดหรือเพิ่มปริมาณงานมากขึ้น กรณีการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น การแอบสูบบุหรี่ ครูอาจใช้วิธีในการแสดงให้เห็นปัญหาหรือข้อเสียของการสูบบุหรี่หรือให้ทำความสะอาดสถานที่หรือเครื่องมือในการเรียนการสอน การโดดเรียน ครูอาจใช้วิธีการพูดคุยหรือหักคะแนนความประพฤติหรือทำกิจกรรมจิตอาสาในเวลาที่กำหนด โดยไม่ปรากฏการลงโทษที่รุนแรงต่อร่างกายหรือจิตใจของนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า

1. ด้านความรู้ความเข้าใจขั้นพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชนตามกฎหมาย ความรู้ ความเข้าใจด้านสิทธิมนุษยชนของครูมาจากความรู้เดิมที่ได้จากการศึกษา อบรม การพัฒนาขององค์ความรู้ การกระจายข้อมูลข่าวสารในปัจจุบัน ซึ่งทำให้ครูมีความตื่นตัวเรื่องมนุษยชนมากขึ้น เนื่องจากเป็นบุคลากรที่ใกล้ชิดกับเด็กโดยตรง ประกอบกับความตั้งใจใฝ่รู้ในวิชาชีพ ในการพัฒนาตนเอง ทำให้ครูโดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญถึงสิทธิของเด็ก ทั้งในเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ การศึกษา รวมถึงโอกาสในการมีชีวิตอยู่ในรูปแบบต่างๆ อย่างเหมาะสม แต่ความรู้ความเข้าใจของครูแต่ละคนยังมาจากพื้นความรู้ซึ่งได้ศึกษาจากระบบการศึกษาตามหลักสูตร ประกอบความสนใจส่วนบุคคล ซึ่งอาจทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการด้าน

สิทธิมนุษยชนอาจอยู่ในระดับที่ไม่สามารถสื่อสารหรือนำเสนอเพื่อให้ผู้อื่น เช่น นักเรียน หรือผู้ปกครองเข้าใจขอบเขต ความมีอยู่ของหลักการดังกล่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะได้ จนอาจทำให้การสื่อสารระหว่างบุคคลมีความคลาดเคลื่อน จนส่งผลต่อความเข้าใจระหว่างกันได้ เนื่องจากพื้นฐานความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครองมิได้อยู่ในพื้นฐานความเข้าใจขอบเขตของสิทธิมนุษยชนและการกระทบสิทธิในระดับเดียวกันเป็นอย่างน้อย

2. รูปแบบการลงโทษของโรงเรียนต่อนักเรียน และวัตถุประสงค์ในการลงโทษ

รูปแบบการลงโทษของโรงเรียนต่อนักเรียน การลงโทษนักเรียนไม่มีรูปแบบการลงโทษที่ชัดเจน อาจเป็นการตี การให้ทำงานเพิ่มเติม การดุ แต่โดยส่วนใหญ่เป็นการลงโทษที่ไม่มีความรุนแรง ไม่มีผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ เนื่องจากครูส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องหลักมนุษยชนเป็นอย่างดี ประกอบกับความใกล้ชิดระหว่างครูกับนักเรียน การลงโทษจึงเป็นไปในลักษณะที่มีความเมตตาในลักษณะพ่อแม่สั่งสอนลูกเป็นหลัก ทำให้ไม่เกิดความรุนแรงในการลงโทษ แม้การลงโทษอาจไม่มีขั้นตอนหรือวิธีการแน่ชัดก็ตาม ประกอบกับการลงโทษสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษ เช่น นักเรียนไม่ทำการบ้านมาส่งในเวลา ครูจะให้ทำช่วงเวลาว่างหรือพักกลางวัน หรือนักเรียนปฏิบัติงานไม่ครบตามที่ได้รับคำสั่ง ครูอาจให้ทำความสะอาดอุปกรณ์การเรียน ส่วนการตีหรือการลงโทษทางร่างกายอาจเกิดจากกรณีที่มีการตกลงกันล่วงหน้าระหว่างครูกับนักเรียนในกรณีใดกรณีหนึ่งแล้ว แต่จะไม่มีการลงโทษด้วยความรุนแรงต่อร่างกายหรือสิทธิอื่นๆ ของนักเรียน

ประกอบกับความเป็นสังคมเมืองที่ไม่หนาแน่น ความใกล้ชิดระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครองเป็นไปด้วยความถ้อยทีถ้อยอาศัย ความรู้จักมักคุ้นต่อบรรยากาศความเอื้ออาทร จึงทำให้ครูส่วนใหญ่มีความเมตตาต่อนักเรียนเป็นทุนเดิมตามลักษณะวิชาชีพอยู่แล้ว มักเกิดแรงจูงใจในการชักจูง หรือสั่งสอนให้นักเรียนเติบโตไปในทางที่เหมาะสมมากกว่าการลงโทษหรือปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความรุนแรง สอดคล้องกับ พชรพร พงษ์อาภา (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่องอำนาจของครูในการลงโทษนักเรียนและการใช้กำลังทางกายภาพในสถานศึกษา พบว่า ในอดีตศาลฎีกายอมรับจารีตประเพณีการลงโทษทางร่างกายของนักเรียนโดยถือเป็นเหตุที่ผู้กระทำมีอำนาจกระทำได้โดยไม่มีความรับผิดทางอาญา แต่หลังจากที่มีการออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่า ด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 ที่ไม่ให้อำนาจครูในการลงโทษทำร่างกายของนักเรียนอีกต่อไป และยังไม่ปรากฏคำพิพากษาศาลฎีกาว่ายอมรับอำนาจในการลงโทษของครูมากน้อยเพียงใด

3. มาตรการที่เหมาะสมในการลงโทษ

การลงโทษของครู ครูจะไม่ลงโทษโดยเหตุในลักษณะอันเนื่องมาจากระดับสติปัญญาหรือความรับรู้ในการเรียนของนักเรียน เนื่องจากครูเข้าใจสภาพหรือข้อจำกัดทางด้านระดับสติปัญญาการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละบุคคล การลงโทษมักมาจากพฤติกรรมความไม่รับผิดชอบ ทำผิดกฎ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมในบางกรณี หรือมีพฤติกรรมกระทำความผิดซ้ำ ๆ

อนึ่ง การลงโทษในปัจจุบันในสถานการณ์จริงภายใต้การเรียนการสอนและการควบคุมห้องเรียนของครูต่อนักเรียนนั้น การลงโทษที่ปรากฏอาจมิได้หมายความถึง การกระทำความผิดตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ (ราชกิจจานุเบกษา, 2548) ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 ข้อ 4 ซึ่งให้ความหมายไว้ว่า “กระทำความผิด”หมายความว่า การที่นักเรียนหรือนักศึกษาประพฤติฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา หรือของกระทรวงศึกษา หรือกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤติของนักเรียน

และนักศึกษา” แต่เพียงอย่างเดียว การลงโทษดังกล่าว อาจหมายถึงความใกล้ชิดระหว่างครูกับนักเรียน และจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมบางประการ ทำให้ครูอาศัยความใกล้ชิดดังกล่าวในการลงโทษนักเรียนในกำกับดูแล ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับระเบียบดังกล่าว แต่ภายใต้เงื่อนไขและบริบทที่แตกต่างออกไป การกำหนดความหมาย ของคำว่า “กระทำความผิด” “การลงโทษ” รวมทั้งกฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 (ราชกิจจานุเบกษา, 2548)

ข้อ 1. นักเรียนและศึกษาต้องไม่ประพฤติตน ดังต่อไปนี้

(1) หนีเรียนหรือออกนอกสถานศึกษา โดยไม่ได้รับอนุญาตในช่วงเวลาเรียน

(2) เล่นการพนัน จัดให้มีการเล่นการพนันหรือมั่วสุมในวงการพนัน

(3) พกพาอาวุธหรือวัตถุระเบิด

(4) ซื้อ จำหน่าย แลกเปลี่ยน เสพสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สิ่งมึนเมา หรือยาเสพติด

(5) ลักทรัพย์ กรรโชกทรัพย์ ข่มขู่ หรือบังคับขืนใจเพื่อเอาทรัพย์บุคคลอื่น

(6) ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น เตรียมการหรือกระทำการใดๆ อันน่าจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

(7) แสดงพฤติกรรมทางชู้สาวซึ่งไม่เหมาะสมในที่สาธารณะ

(8) เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี

(9) ออกนอกสถานที่พักเวลากลางวัน เพื่อเที่ยวเตร่หรือรวมกลุ่มอันเป็นการสร้างความเดือนร้อนให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น...”

ระเบียบและกฎกระทรวงดังกล่าวมีลักษณะเป็นโครงสร้างการกำหนดพฤติกรรมโดยภาพรวมของนักเรียนที่ต้องประสงค์หากแต่ในรายละเอียดนั้น มีพฤติกรรมและการกระทำอีกหลายประการ ซึ่งอาจก่อให้เกิดการลงโทษ ภายใต้การสั่งสอนอบรมของครู จนเกิดการลงโทษ ซึ่งแตกต่างไปจากวิธีการที่กำหนดไว้ระเบียบ สอดคล้องกับ มาตาลักษณ์ เสรเมธากุล (2562) ได้ทำโครงการวิจัย เรื่องหลักการคุ้มครองสิทธิเด็กภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์สูงสุดของเด็ก ผลการวิจัยพบว่า ในทางประวัติศาสตร์การคุ้มครองสิทธิเด็กในฐานะที่เด็กเป็นประธานแห่งสิทธิ มีแนวคิดที่พัฒนามาจากหลักสิทธิมนุษยชนและถูกพัฒนาเรื่อยมาจนกลายเป็นตราสารระหว่างประเทศ ซึ่งมีความผูกพันในฐานะกฎหมายระหว่างประเทศที่เป็นลายลักษณ์ภายใต้ชื่อ “อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989” ในปัจจุบันข้อสังเกตประการหนึ่ง คือ ประเทศที่เป็นภาคีอนุสัญญาและรวมถึงประเทศไทยต่างประสบปัญหาการใช้การตีความหลักประโยชน์สูงสุดอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ซึ่งสาเหตุของปัญหาความไม่เป็นเอกภาพในการปรับใช้หลักการนี้เกิดจากการที่คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็กไม่ประสงค์ที่จะให้มีการกำหนดขอบเขตของนิยามและความหมายของคำว่า “ประโยชน์สูงสุดของเด็ก” ไว้ให้ชัดเจนโดยเห็นว่าการไม่กำหนดนิยามย่อมส่งผลที่ดีกว่าต่อการปรับใช้หลักการนี้และหากกำหนดให้มีนิยามที่ชัดเจนย่อมเป็นข้อจำกัดในการใช้การตีความ ซึ่งจะส่งผลต่อการปรับใช้หลักให้มีความสอดคล้องกับกรณีและสถานการณ์กระทำได้ยากลำบากขึ้น

สอดคล้องกับ ยุวดี งามวิทย์โรจน์ (2552) ซึ่งได้วิจัยเรื่องบทบาทของบุคลิกภาพแบบใช้อำนาจประสบการณ์การถูกลงโทษในวัยเด็กและสถานภาพของครูในการทำนายเจตคติต่อและพฤติกรรมการลงโทษทางร่ายกายและจิตใจในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์การถูกลงโทษทางร่างกายและ

จิตใจในวัยเด็กของครูและบุคลิกภาพแบบใช้อำนาจมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติและพฤติกรรมการลงโทษนักเรียน

อย่างไรก็ดี การลงโทษในพื้นที่จังหวัดลพบุรีจากกลุ่มตัวอย่าง ไม่พบการกระทำที่รุนแรงอันก่อให้เกิดการกระทบต่อสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายของนักเรียน แต่พบบางกรณีที่ไม่เข้าใจกันหรือมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในเรื่องของการลงโทษ เช่น สาเหตุของการลงโทษ เหตุผลการกระทำของนักเรียน ความเข้าใจในการสื่อสารเรื่องการกำหนดเงื่อนไขการลงโทษและวิธีการลงโทษ ซึ่งทั้งครูและนักเรียนเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ด้วยการพูดคุยกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและรับฟังเหตุผลของการลงโทษ เพื่อให้นักเรียนได้แก้ไขปรับปรุงตนให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไปได้ โดยไม่เกิดความขัดแย้งระหว่างครูกับนักเรียน

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัย

นักเรียนมีสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองรวมไปถึงสิทธิอื่นๆ ภายใต้หลักสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายของนักเรียนซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนตามกฎหมายในโรงเรียน โดยครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชน แต่อาจมีข้อจำกัดในการสร้างองค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าวให้แก่นักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลทำให้การพิจารณาการลงโทษของครูภายใต้เงื่อนไข เหตุและปัจจัยต่างๆ ต่อนักเรียน เช่น การตี การว่ากล่าว การให้ทำงาน หรือแบบฝึกเพิ่ม หรือการงดให้ความสะดวกบางประการแก่นักเรียน ไม่ได้รับความยินยอม ความเข้าใจ หรือมีข้อโต้แย้ง จากนักเรียน เนื่องจากนักเรียนบางส่วนยังตั้งคำถามกับวิธีการลงโทษว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษหรือไม่ แต่ไม่สามารถตั้งคำถามดังกล่าวต่อครูได้เนื่องจากความเกรงกลัวหรืออคติ จนทำให้ไม่ยอมรับเงื่อนไข ไม่รับฟังความคิด และวิธีการลงโทษ

ดังนั้น ครูควรสร้างความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องสิทธิและหน้าที่ สร้างความรับรู้และความตกลงร่วมกันในเหตุ เงื่อนไข รูปแบบ รวมถึงวิธีการลงโทษให้ชัดเจนและเหมาะสม เพื่อให้การลงโทษดังกล่าวเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการลงโทษ อันจะทำให้นักเรียนสามารถแก้ไขปรับปรุงตนให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้อง เหมาะสม โดยไม่มีข้อขัดแย้งในความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและอยู่ภายในขอบเขตที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. ด้านความรู้ความเข้าใจสิทธิมนุษยชนตามกฎหมาย ควรมีการเพิ่มเติมความรู้ เนื้อหา กระบวนการนำเสนอหรือกิจกรรมเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในหลักสูตรครูเพิ่มเติม เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานตามกฎหมาย ในระดับที่สามารถนำไปเผยแพร่หรือสร้างกิจกรรมแก่นักเรียน หรือชุมชน การส่งเสริมหลักมนุษยชน การเคารพสิทธิ การปกป้องสิทธิและการละเมิดได้อย่างชัดเจน ทั้งควรสร้างแนวทางในการให้ความรู้แก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองด้านสิทธิขั้นพื้นฐานตามกฎหมาย ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ให้มีลักษณะเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน โดยให้มีการพัฒนายกระดับความรู้ ความเข้าใจให้อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

2. รูปแบบการลงโทษของโรงเรียนต่อนักเรียนและวัตถุประสงค์ในการลงโทษ ครูควรตกลงร่วมกับนักเรียนในการกำหนดรูปแบบการลงโทษ รวมถึงวัตถุประสงค์ในการลงโทษอย่างชัดเจน

เนื่องจากนักเรียนบางส่วนไม่เข้าใจถึงสาเหตุของการถูกลงโทษ หรือไม่ยอมรับการกระทำความผิด หรือมีเหตุโต้แย้งว่าตนไม่ได้กระทำความผิด ทำให้เกิดการต่อต้าน ไม่ยอมรับความผิด หรือยอมรับโทษ ดังนั้น ครูควรให้โอกาสนักเรียนในการอธิบาย หรือพิสูจน์ตนเอง หรือให้โอกาสนักเรียนในการอธิบายเหตุผลของตน เนื่องจากนักเรียนบางส่วนเห็นว่าพฤติกรรม หรือการกระทำของตนไม่ใช่ความผิด หรือมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนกับครู หรือตนไม่เข้าใจคำสั่งของครู หรือไม่เข้าใจเจตนาของครู จึงทำให้ไม่ยอมรับความผิด หรือไม่ยอมรับการลงโทษ นอกจากนี้ยังมีนักเรียนบางส่วนที่เห็นว่าการถูกลงโทษเป็นความเท่เป็นเอกลักษณ์เด่นของตนเองในการโอ้อวดกับเพื่อน ซึ่งครูควรสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ วิธีการลงโทษ และประเมินรูปแบบการลงโทษเป็นระยะๆ

3. มาตรการที่เหมาะสมในการลงโทษ ควรมีการพิจารณาทบทวนความรู้และทบทวนมาตรการในการลงโทษของครูให้สอดคล้องกับกฎระเบียบที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อขจัดปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครองให้มีความเข้าใจในเรื่องสิทธิของนักเรียนและอำนาจการลงโทษของครู (หรือโรงเรียน) ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ควรมีการตกลงหรือทำความเข้าใจกับนักเรียน ถึงสภาพความผิด ปัญหา สาเหตุของการกระทำความผิด เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันระหว่างครูกับนักเรียนในเรื่องของความผิดและร่วมกันกำหนดบทลงโทษภายใต้ข้อกำหนดที่สามารถกระทำได้ รวมถึงจัดให้มีการแสดงเงื่อนไข สาเหตุ และวิธีการลงโทษในกรณีกระทำความผิดให้นักเรียนได้ทราบหรือตรวจสอบเพื่อทราบได้โดยง่ายในสถานที่ที่เห็นได้ชัดเจน เพื่อสร้างความยอมรับและการกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนเป็นการกระทำเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนที่อาจบกพร่องในบางประการให้กลับมาอยู่ในแนวทางที่เหมาะสมและถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาความเข้าใจด้านสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายของนักเรียนจากด้านผู้ปกครองนักเรียน ความคิด ความเห็นทัศนคติและรูปแบบการลงโทษของโรงเรียนต่อนักเรียนเพื่อศึกษาหาแนวทางหรือมาตรการลงโทษที่เหมาะสมจากโรงเรียนต่อนักเรียน

2. ควรศึกษาความเข้าใจด้านสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายของนักเรียนจากครูโดยแยกระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่สอน อายุ เพศและระดับการศึกษา เพื่อพิจารณาความคิด ความรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลด้านสิทธิมนุษยชนและทัศนคติ รูปแบบการลงโทษของโรงเรียนต่อนักเรียนเพื่อหาแนวทางหรือมาตรการลงโทษที่เหมาะสมต่อนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

ถวิล อรัญเวศ. (2561). **ลงโทษนักเรียน นักศึกษา อย่างไรจึงจะไม่ถูกผู้ปกครองฟ้องร้องความผิด.** สืบค้น ธันวาคม 12, 2563. จาก https://www.obec.go.th/archives/677.

นรินทร์ อิ่มเพิ่มพูน. (2523). **การสำรวจวิธีการที่ครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดนครปฐมใช้ในการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนตามการรับรู้ของครู**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประชาไท. (2563). **กสม.ห่วงเด็กนักเรียนถูกครูละเมิดสิทธิ-ทำร้ายร่างกายแนะกระทรวงศึกษาฯ เร่งอบรมครูปฐมวัย-เข้าใจสิทธิ-มีจิตวิญญาณครูและทักษะดูแลเด็ก.** สืบค้น ธันวาคม 12, 2563. จาก https://prachatai.com/journal/2020/09/89703.

พชรพร พงษ์อาภา. (2561). **อำนาจของครูในการลงโทษนักเรียนและการใช้กำลังทางกายภายในสถานศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542, 19 สิงหาคม). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. หน้า 1-23.

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546. (2546, 2 ตุลาคม). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม 120 ตอนที่ 95 ก. หน้า 1-28.

มาตาลักษณ์ เสรเมธากุล. (2562). **รายงานวิจัยเรื่อง หลักการคุ้มครองสิทธิเด็กภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์สูงสุดของเด็ก (คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).** กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (2537, มิถุนายน-กันยายน). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 17(2),** 11-15.

ยุวดี งามวิทย์โรจน์. (2552). **บทบาทของบุคลิกภาพแบบใช้อำนาจ ประสบการณ์ การถูกลงโทษในวัยเด็กและสภาพของครูในการทำนายเจตคติต่อและพฤติกรรมการลงโทษทางร่างกายและจิตใจในโรงเรียน**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548. (2548, 26 เมษายน). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม 122 ตอนพิเศษ 35 ง. หน้า 11-14

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560. (2560, 6 เมษายน). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 1-90.

วิทยา โสภากุล, และคนอื่น ๆ. (2563). **จิตวิทยาสำหรับครู.** สืบค้น ธันวาคม 12, 2563. จาก https://sites.google.com/site/mcupsychology/5-kar-srang-brryakas-ni-hxngreiyn-pheux-xeux-tx-kar-reiyn-ru-laea-serim-srang-phathnakar-thang-bukhlikphaph-nakreiyn-siri-ml/5-1-kar-thathos-nakreiyn-thi-mi-phvtikrrm-mi-hemaa-sm/.

สมพร สุทัศนีย์. (2547). **จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรชัย ศรีสารคาม. (2557). **บทความเกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชน.** สืบค้น ธันวาคม 12, 2563. จาก https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=1394.